

Univerzita Karlova Praha, Pedagogická fakulta, Katedra výtvarné výchovy

Posudek oponenta bakalářské práce

Vedoucí práce: doc. akad. mal. Jiří Kornatovský

Oponent práce: Mgr. MgA. Markéta Magidová

Autor práce: Martin Pondělíček

Název práce: Příběh (všemi deseti)

Martin Pondělíček se ve své práci zabývá médiem kresby. Teoretický úvod je nejslabším místem jeho bakalářské práce. V abstraktu práce student zmiňuje, že se zajímá především o kresbu jakožto fenomén současného uměleckého projevu. V samotné teoretické části je pak tato perspektiva obalena velmi stručným, a tedy nutně povrchním popisem vývoje kresby od pravěku po současnost. Etablování kresby coby samostatného média pak vysvětluje poněkud nesrozumitelně („kresba se začíná samostatně objevovat na začátku devadesátých let jako kontrast proti uměleckým výstavám, které předcházely.“, s. 20). Student si sám tak klade překážky pro své navazující argumenty. Jako zdroj informací o tématu české současné kresby mu slouží především rozhovor (který navíc není uveden v poznámkovém aparátu) s Janem Pfeifferem („Na otázku, co by se stalo ve Pfeifferových pracech, kdyby v nich nebyla kresba, odpověděl vlastně ve smyslu toho, jak o lince mluví.“, s. 23.) a tento rozhovor z velké části předurčuje studentův pohled na médium kresby v současnosti. Ve výkladu svých stanovisek Pondělíček minimálně využívá odbornou literaturu týkající se české i zahraniční kresby stejně jako teoretických publikací širšího kontextu, jež by mu mohly pomoci samostatně reflektovat otázky kladené v textu (po vztahu diváka a uměleckého díla, intermediálním charakteru děl atd.). Zajímavou interpretační polohu pak student ukazuje až v části analyzující díla vybraných zahraničních umělců.

V umělecké části autor zevrubně popisuje tvůrčí proces, který vedl k závěrečným kresbám. Vzhledem k výslednému tvaru i intencím studenta zabývat se médiem kresby, se jeví biblická inspirace jako poněkud nadbytečný prvek. V práci není detailněji popisována, proto lze obtížně hodnotit, zda-li, či jak se projevila v konečné podobě díla. Zdá se spíše, že pokud by diváci tuto interpretační rovinu neznali, nemělo by to žádný vliv na dojem z kreseb. Ty vyjadřují především emoci otištěnou do pohybu a gesta ruky. Podnětnou rovinu přidává mechančnost procesu, jež je způsobená přiipevněním tužek na prsty. Pondělíček si vytvořil vlastní překážku ve formování tvaru, která odklání kresbu od zobrazování směrem k akci a jejímu záznamu. Možná dalším krokem této performativní linie by se mohlo stát užití celého těla či použití fotografie či videa v kombinaci s tvorbou kresebné linie. Z explikace tvůrčí části není také zřejmé, zda-li si je Pondělíček vědomý existence děl celé řady autorů druhé poloviny dvacátého století, kteří používali kresbu jako gesto či kresbu jako mechanický záznam.

Didaktická část byla realizována na gymnáziu v Hořovicích, v níž Pondělíček využil – dle jeho názvosloví – tzv. experimentální kresbu. Šlo o jeden vyučovací blok inspirovaný dílem Jana Pfeiffera, v němž měli studenti za úkol vytvořit kresbu reflektující pocit z určitého místa, pocit evokovaný krátkým textem popisujícím imaginární místo. Tento proces byl

ozvláštněn principem pasivní kreslicí ruky, kdy tužky proteticky prodlužovaly prsty. Jejich uchopení i následné kreslení se vyznačovalo daleko větší gestičností a nerealističností než kresba druhou rukou s obvyklým držením tužky. Presentované výsledky, proces i reflexe vlastní pedagogické aktivity naznačují dobrý směr k rozvoji invenčního myšlení, akcentaci gesta oproti formě zobrazení i individuálního emočního rejstříku studentů. V tomto didaktickém projektu by však bylo vhodné ještě nastínit program a vývoj celého pololetí či širšího bloku, který by rozvíjel tento slibný začátek. Inspirací by mohly být například edukační programy zahraničních galerií (například Museum of Modern Art v New Yorku), jež připravily detailní materiály pro výuku kresby coby materiálu, znaku, gesta, abstraktního záznamu či identity.

Formální úprava práce není bohužel bez překlepů („Instanbul“, s. 41), stylistických nedostatků („Z konzultací s panem docentem Kornatovským, který v těchto letech studoval monumentální tvorbu na Akademii výtvarných umění, byla česká kresba v některých případech vystavována tajně“, s. 20, „V návaznosti na vlivy, které byly zlomové pro kresbu, Pfeiffer uvádí performance, čímž se liší například od Emmy Dexter“, s. 22, „Vzniká tak značně projekce *Eyjafjallajökull*“) či gramatických chyb („Fixa, narozdíl od tužky“, s. 46, „Nejednalo se prakticky o vyzdvižení podstaty kresby a ruce, které strhávaly pozornost na sebe nejen svým kontrastem vůči pozadí ale zároveň i svou popisností.“, s. 47, „Psychologie mi právě pokládala tyto otázky, které mne vraceli k přemýšlení o filosofii“, s. 45).

Práci doporučuji k obhajobě.

Otázky pro obhajobu:

Za pomoci odborné literatury a interpretace konkrétních uměleckých děl upřesněte definice pojmů, které v práci používáte: „médiu kresby“, „experimentální kresba“, „současná kresba“, „osamostatnění kresby“.

Představte model dalších výukových hodin rozvíjejících performativní a konceptuální přístupy ke kresbě.

Mgr. et MgA. Markéta Magidová